ओस्कार २०२०
पृष्ठ ८

ग्रीन-टी त्वनाया फाइदा
पृष्ठ ६

चारुमतिइ त्रिपिटक वाचन
पृष्ठ ४-५

Sukrawa:ya Tansapau • Nepalbhasa Weekly
शुक्रवाःया तँसापौ
नेपालभाषा टाइम्सया सहप्रकाशन
दँ ४ ल्याः ३४, ने.सं. ११४० सिल्लागा ६ (खस्थि), वि.सं. २०७६ फागुन २ गते शुक्रवाः, (2020 February 14), मू ८/– (८ पेज)

डा. बालगोपाल व श्रीलक्ष्मीया
मतिनाया बाखं

भाजु मयूजु निम्हं साहित्यकार । छम्ह यैंया साहित्यकार, मेम्ह सक्वया साहित्यकार । थौंकन्हय् वयूकःपिं निम्ह सपरिवारलिसें नेडरल्याण्डया लाइदेन धइगु थासय् थःपिनिगु कर्मभूमि दयेकाच्वंगु दु ।

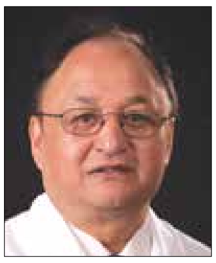

केशरमान ताम्राकार

'वं वयात वं वयात भतिचा हे मध्वयेक बिचाः यानावनेगु हे मतिना खः, गुकी द्याः त्याः व ल्याःचाः नं दइमखु'

– **श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ**

•••

'मतिना मनूतय् जीवनय् छगू अज्याःगु ब्व खः, गुकिं थ्व संसारयात न्ह्यायेत सदां तिबः बियाच्वनी'

– **डा. बालगोपाल श्रेष्ठ**

छज्वः तिपू श्रेष्ठ मतिनामिया मतिनाया परिभाषा छथासं तयेबलय् 'मतिनां थ्व संसारयात न्ह्यायेत न्ह्याकेत सदां तिबः बियाच्वनी। थुकी द्याः त्याः व ल्याःचाः नं दइमखु' थथे धाःसा गथे जुइ ?

भाजु मयूजु निम्हं साहित्यकार। छम्ह यैंया साहित्यकार, मेम्ह सक्वया साहित्यकार। थौंकन्हय् वयूकःपिं निम्ह सपरिवारलिसें नेडरल्याण्डया लाइदेन धइगु थासय् थःपिनिगु कर्मभूमि दयेकाच्वंगु दु। साहित्यिक ख्यलय् जुजुं नेपालभाषा व साहित्य सेवा यायां मतिनाय् तक्यन, इहिपा जुल। काय् छम्ह व म्ह्यायूपिं निम्हेसिया मांअबुपिं तकं जुइफत।

थौं मतिना दिंकुन्हु वयूकःपिनि मतिनाया बाखं छत्वाःचा थन न्ह्यब्वये, बालगोपालं श्रीलक्ष्मीयात दक्कलय् न्हापां थःगु पुचलं थःपिनिगु ज्यासः फल्चासाः इवःछैंय् न्यायेकूगु साहित्यिक ज्याइवलय् (थ्व जुल नेपाल संवत ११०४ बछलागा ४ कुन्हु) उद्घोषक कथं खंगु खः। उगु सम्मेलनय् चिनाखँ ब्वनेत श्रीलक्ष्मीं वयूकःयात दबुली ब्वंगु खः। दक्कलय् न्हापांया ख्वाः ख्वालं कालबिल व हे जुल। तर श्रीलक्ष्मीया नां बालगोपालं लुमंके मफुगुलिं वयूकलं थःगु डायरीइ श्रीलक्ष्मीयात नां म्हमस्यूम्ह मयूजु धकाः कीगु यात। अनंलि वयूकःपिं साहित्यकार भाजु भूषणप्रसाद श्रेष्ठं नेपालभाषाया ब्याकरण स्यनेगु ज्याय् कविकेशरी चित्तधर 'हृदय'या छैंया छेदिइ विद्यार्थीया रूपय् ध्वदुक्क नापलात। नाप ला लात तर उलि नतुसुतु मब्याःनि। धात्थें नतुसुतु जूगु थाय् खः गोदावरी अल्मुनाइ एसोसियसनया हलय् गन सरस्वती क्याम्पसया ग्वसालय् अन्तर क्याम्पस नेपालभाषा न्ह्यसःलिसः कासा जूगु खः। श्रीलक्ष्मी मखु, नतुइगु ज्याय् बालगोपाल हे न्हाप जुल। नतुसुतु लिसें इनाप पत्रिकाय् ज्या याना च्वंबलय् झं सतिना वन। थुगु सतिना मतिनाय् हिलेगु ज्याय् मल्ल के. सुन्दरं वयूकःपिंत मेगु कथं ह्वःताः चूलाका बिउगु जुयाच्वन। गथे धाःसा श्रीलक्ष्मीयात इनाप पत्रिकाया लागिं मिसा न्ह्यलुवा कामाक्षादेवीया अन्तरवार्ता कायेगु लागि मल्ल के. सुन्दरं जिम्मा बिउगु जुयाच्वन। उगु अन्तर्वार्ता काःवनेत पासा कथं बालगोपाल छ्वयाबिल। प्यकः न्याकलं मयाक अन्तर्वार्ता कायेत सानेपा तक नापं वनेगु इवलय् झंझं सतिना वन। थुबलय् तक वयूकःपिनि दथुइ अज्याःगु छुं नं खँ मजू।

थौंकन्हय् मतिनामित डेटिङ धकाः थीथी थासय् चाःहुलेगु याइ, नःवनेगु याइ। वयूकःपिनि उगु इलय् चाःहिलेगु धैगु, नापं वनेगु धैगु ख्वपय् जुइगु बिराट नेपालभाषा साहित्य सम्मेलन, प्रज्ञा प्रतिष्ठानय् जुइगु सांस्कृतिक ज्याइवलय्, थीथी साहित्य सम्मेलनय् खः। गनं गुँइ गुँइ गन रेष्टुरेण्टय् वनाः मतिना याये मनं वयूकःपिंसं।

ल्यं ३ पेजय्

“ मतिनाया प्रस्ताव १९८५ स पास जुल। १९८७ फेब्रुअरी १२ बिहिवाः कुन्हु ग्वय् बिये हल । ग्वय् बियाः निन्हु लिपा शनिवाःकुन्हु श्रीलक्ष्मीया छेँय् बिया छ्वये लसता भ्वय् न्यात । वयां च्यान्हु लिपा नेवाः इहिपा कथं सक्वं बालगोपाल, थःथिति पासापिं लिसें बस रिजर्भ यानाः कारय् थः च्वनाः भद्रकाली जन्त वयाः स्वयमबर ज्या क्वचायेकाः भौमचा ज्वनाः दक्वं सक्व लिहां वन ।

नापनापं जूसां नं मतिनाया प्रस्ताव तये तसकं थाकु खनिं। मतिनाया प्रस्ताव तयेबलय् व प्रस्ताव पास मजुलकि तःधंगु दुर्घटना जुइयः। नापनापं जुयां नं सतिना नं नुगलं नुगलय् मतिना याये धुना नं म्हुतुं तछ्यानाः धायेत थाकुइगु जुयाच्वन। अयूनं मग्यासें न्ह् यचिलाः बालगोपालं हे न्हापां मतिनाया प्रस्ताव तःगु खः। थुकी छ्वलाःचा श्रीलक्ष्मीं कनादी, ‘सन् १९८५ जुलाई ६ तारीखकुन्हु सुथय् पत्रकार भाजु अशोक श्रेष्ठ वयूकःयाथाय् वयाः छं बालगोपाल नापं ब्याहा याये माल धकाः मतिनाया लमि कथं धाःवल। थथे धाःबलय् श्रीलक्ष्मी वाताहां जुल। श्रीलक्ष्मीयात छु लिसः बी धाये मसल। अशोकं जिद्धि हे यात –‘छं जिउ धकाः धाये हे माः।’ हालां तुं च्वंगुलिं थथे खःसा पद्म दाइलिसें छकः सल्लाह याना स्वये धकाः अशोक दाइयात मन तयेकाः छ्वत। धात्थें छधौति लिपा पद्म दाइ छेँय् थ्यंकः भ्फाल। मेगु कथं धायेगु खःसा पद्म दाइ बालगोपाल व श्रीलक्ष्मीया मतिनाया सल्लाहकार जुयाबिउगु जुल। बालगोपाल जिमिसं बांलाक म्हसिउम्ह खः। व लिसें छं ब्याहा यानाछ्वःसां जिउ धकाः पद्म दाइनं वयूकःपिनि मतिनायात पास याना बिल। छसिकथं ज्याइवः सुनियोजित जुजुं वन। उकुन्हु हे न्हिनसिया स्वताः इलय् बालगोपाल थःम्हेसियां हे मग्यासें प्रस्ताव तःबलय् ला श्रीलक्ष्मीं ‘नो’ धायेगु ला खँ हे मंत।

मतिनाया प्रस्ताव १९८५ स पास जुल। १९८७ फेब्रुअरी १२ बिहिवाः कुन्हु ग्वय् बिये हल। ग्वय् बियाः निन्हु लिपा शनिवाःकुन्हु श्रीलक्ष्मीया छेँय् बिया छ्वये लसता भ्वय् न्यात। वयां च्यान्हु लिपा नेवाः इहिपा कथं सक्वं बालगोपाल, थःथिति पासापिं लिसें बस रिजर्भ यानाः कारय् थः च्वनाः भद्रकाली जन्त वयाः स्वयमबर ज्या क्वचायेकाः भौमचा ज्वनाः दक्वं सक्व लिहां वन। श्रीलक्ष्मीया बाछै बाजं थाकाः इहिपा याये मयःगुलिं बाजं मदयेक लँस्वः वःगु जुल। सक्वय् भमचिया लसकुस जुल। निन्हु लिपा बज्रयोगिनी द्यःयाथाय् वंजला भ्वय् जुल। उकुन्हु येँयूनं नं श्रीलक्ष्मीया थःथितिपिं सक्वय् भ्वय् वयाः ख्वाः स्वयेगु ज्या जुल। लिसें उकुन्हु हे जिलाजं दुचायेके माःगु जुयाच्वन। निम्हेसितं येँय् ब्वना यंकल। जिलाजं दुचायेकेगु ज्या जुल। श्रीलक्ष्मीया माजुं उकुन्हु थःछेँय् चाहिये मजिउ धकाः गना हःगुलिं बहनी निम्हं ट्याक्सी कयाः सक्वय् छेँय् लिथ्यन। मतिनाया सकतां प्रक्रिया, इहिपाया सकतां प्रक्रिया क्वचाल। कलाः भाःत जुल बालगोपाल व श्रीलक्ष्मी।

कलाः भाःत जुइमा वा मतिनामित जुइमाः, इमि दथुइ मतिनां सतीगु नां मेगु हे जुयाच्वनी। मैंचा, बाबुचिया बौ, भ् याउँकुति, ग्वाज्यःचा...। न्ह्यागु धाःसां इमि दथुइ व नां ययाच्वनी। मायां सःतुगु नां। मतिना यानाः श्रीलक्ष्मीं बालगोपालयात न्हापा बाल गोपालजु लिपा वनाः बिजी, आतकं बिजी हे। अथेहे बालगोपाल अप्वः धयाथें ‘श्री’ धकाः तर मांम्ह धकाः नं मतिना यानाः सम्बोधन यायेगु यानादी।

इहिपा याये धुंकाः गुबलें गुबलें मतिनाया इलय् रोमान्टिक क्षण लुमंकेगु याः कलाः भाःतं। मतिना जुयाच्वंगु इलय् निम्ह तसकं ब्यस्त जूगुलिं खास रोमान्टिक क्षणया अनुभव याये मखं श्रीलक्ष्मीं। अथेसां निम्हु प्यन्हु नापमलाइबलय् धन्दा जुइगु जुयाच्वन। बालगोपालं श्रीलक्ष्मीयात थःगु छेँय् यंकाः लयूतायाः कफि त्वंके यंकीगु क्षण धाःसा रोमान्टिक क्षण कथं लुमंकी। लिपा तकं इमि ख्याः यायेबलय् बालगोपालं कफि त्वंकाः छं जितः मतिनाया मोहनी तःगु ला खःनि धकाः हायेकेगु याः।

कलाः भाःत दुने ख्याःया लिसः लिसें तिपू जीवनय् थाकाथुकु जुइगु नं स्वाभाविक खः। जुइ नं माः पलखया लागिं। नापं तल कि धम्प ग्वम्प हे ल्वाइ धाःसा कलाः भाःतया नं थाकाथुकु जुया हे च्वनी। तिपू जीवनय् धकाः थाका थुकु जुइगु नं मतिनाया अभिन्न अंग खः। थुकिं भाजु मयूजु निम्हं अलग्ग च्वने मफु।

बालगोपाल श्रीलक्ष्मी निम्हं साहित्यकार नं खः। साहित्यकारतय् दुने साहित्यया खँ जुइ दंसां दंसां। बालगोपालं थःपिं निम्हं साहित्यकार जूगु सौभाग्य हे खः धयादी। बालगोपालया साहित्य लेखन ज्या व अनुसन्धानया ज्याय् नं श्रीलक्ष्मीं यक्व तिबः बिउगु खँय् बः बियादी। थवंथवय् वयूकःपिसं थःथःगु च्वज्यायात हिलाबुला यायेगु व मगाःमचाः तनेगु ज्याय् नं ग्वाहालि यानादी। हःपाः बीगु ज्या यानादी। थुकथं जीवनया लिउ लिउ साहित्यिक च्वज्याय् नं वयूकःपिं कलाः भाःत जुयाच्वंगु दु साहित्यिक मतिनाय् दुग्यंक दुबिनाः।